

Arkeologian harrastajien tapaaminen Lempäälässä 12-13.9.2009

Kirkas auringonpaiste helli innokkaita arkeologian harrastajia kokoontuessamme Villa Hakkarin pihalla Lempäälässä. Lauantainen iltapäivä alkoi tutustumisella **Kuokkalan museoraittiin**, josta löytyi mielenkiintoisia erikoismuseoita. Alueella on mm. kauppamuseo, pajamuseo, parturi- ja kampaamomuseo, suutarimuseo, sotaveteraanien perinnekammari sekä Puskeman Kustaan tölli. Kauppamuseoon oli kerätty jos jonkinlaista tavaraa pyykkilaudasta mausteisiin. Vanhaa silkkipaperista vessapaperiakin löytyi. Tämä "Silkki" wc-paperi ei tosin tainnut olla ihan nimensä veroista. Kampaamo- ja parturimuseossa ihmettelimme mahtavia sähköpermanenttikoneita, jotka nykyasiakkaissa herättivät lähinnä kauhun väristyksiä. Puskeman Kustaan 1830-luvulla rakennettu savupirtti sekä hieno pajamuseo antoivat hyvän kuvan menneen ajan elosta.

Pieni sade päätti museovierailumme ja seuraavaksi suuntasimme muinaiselle linnavuorelle **Pirunlinnaan**. Tämä rautakautinen muinaislinna sijaitsee louhikkoisen ja hieman vaikeakulkuisen kukkulan laella. Vuorella on suurehko luola, josta on löydetty kivikautisia nuolenkärkiä. Nyt ei saaliksi jäänyt kuin pari hirvikärpystä.

Matkalla majoituspaikkaamme poikkesimme vielä **Päivääniemen kalmistoalueella**, joka on yksi Suomen suurimpia röykkiökalmistoja. Röykkiöitä tunnetaan yhteensä 130 kappaletta, joista vain osa on tutkittu. Alueesta oli puuston ja kasvillisuuden takia vaikea saada oikeaa kuvaa. Lammashaan lampaatkin olivat kadonneet ja alue oli päässyt heinittymään. Kostean kelin takia emme röykkiöitä kovin paljon etsineetkään. Päivällinen alkoi jo kutsua ja suuntasimme majapaikkaamme **Ala-Orvolan tilalle**, jossa notkuva ruokapöytä jo odotti. Nälkä ei tälläkään reissulla päässyt yllättämään ☺

Päivällisen ja majoittumisen jälkeen katselimme Eero Siljanderin kuvia kesän Gotlannin matkalta ja kuuntelimme Martti Linnan kertomuksia kulteista ja uskomuksista. Lämmin sauna Pyhäjärven rannalla kutsui vielä kylpijöitä illan hämyssä.

Sunnuntai aamupäivällä oli vuorossa yksi mielenkiintoisimmista kohteista eli **Laukon kartano**. Laukossa meidät vastaanotti filosofian tohtori Liisa Lagerstam, joka esitteli meille kotikartanoansa innostuneesti. Saimme kuulla kartanon historiaa ja keskiaikaisen kivikellarin ympäristössä vuosina 1989–1999 suoritetuista arkeologisista kaivauksista, joissa löydettiin mm. keramiikkaa, lasia ja kaakelinpalasia. Paikalta oli löydetty myös pieni aarre 1500-luvun alusta, 80 rahaa sisältävä rahakukkaro. Lisäksi tutustuimme arkeologiseen näyttelyyn, johon oli kerätty kartanon mailta tehtyjä arkeologia löytöjä ja kartanossa käytettyjä esineitä. Pakollinen ostos oli tietysti Liisa Lagerstamin kirja "Laukon herra", nimikirjoituksen kera. Vierailun loppuksi nautimme vielä kahvit herkullisten leivonnaisten kera ja moni varmasti mietti, aurinkoisella terassilla istuskellessaan miltä tuntuisi olla kartanon rouva tai herra.

Kuva 1: Laukon kartanon portailla.

Kartanolta matkamme jatkui **Hurskavuoren** kalliolle, joka perimätiedon mukaan on ikivanha helavalkeiden polttopaikka ja erilaisten tapahtumien pitopaikka jo esihistorialliselta ajalta lähtien. Kalliolta löytyy yhä ensimmäisen maailmansodan aikaisia joukkuhautoja ja entistetty korsu, joka valitettavasti oli suljettu.

Matkalla Vesilahden kirkolle käväisimme kuululla **Kirmukarmun** mäellä. Mäellä on sijainnut merkittävä polttokalmsto, jota on käytetty 500 jKr. lähtien aina historialliselle ajalle asti. Esineistön perusteella, alue on yksi Suomen nuoremman rautakauden merkittävimmistä löytöpaikoista. Kuuluisimpia löytöjä ovat kaksi miekan kouraimen helaa ja kullatusta pronssista tehty miekan ponsiosa 600-luvulta. Nykyisin alue on tuhoutunut, eikä poikkea tavallisesta kylämaisemasta mitenkään. Paikalla sijaitsee nykyisin nuorisoseuratalo.

Viimeisin kohteemme oli **Vesilahden kirkko**. Nykyinen puinen kirkkorakennus on vuodelta 1802. Kirkkomaalta löytyy lukuisia 1800-luvun lopulla pitäjänsepän tekemiä metalliristejä, jotka kaikki ovat erilaisia. Vuonna 1994 kirkko entisöitiin alkuperäiseen asuunsa ja katossa on nyt näkyvissä entisöidyt sininen taivas tähtineen ja aurinko. Säilynyt kivisakasti on 1400-luvun lopusta, joka oli vuosisatojen ajan Laukon Kurkien hautakappeli. Kirkon sakastissa oli esillä muutamia keskiaikaisia puuveistoksia, jotka aikaisemmin olivat kivisakastissa toimineessa museossa, mutta kosteuden takia ne on siirretty nykyiseen sakastiin. Sateen alkaessa ropista kirkkomaalla, oli aika kiittää mielenkiintoisesta viikonlopusta ja hyvästellä matkaseuralaiset.

Kuva 2: Vanhoja ristejä Vesilahden kirkolla.